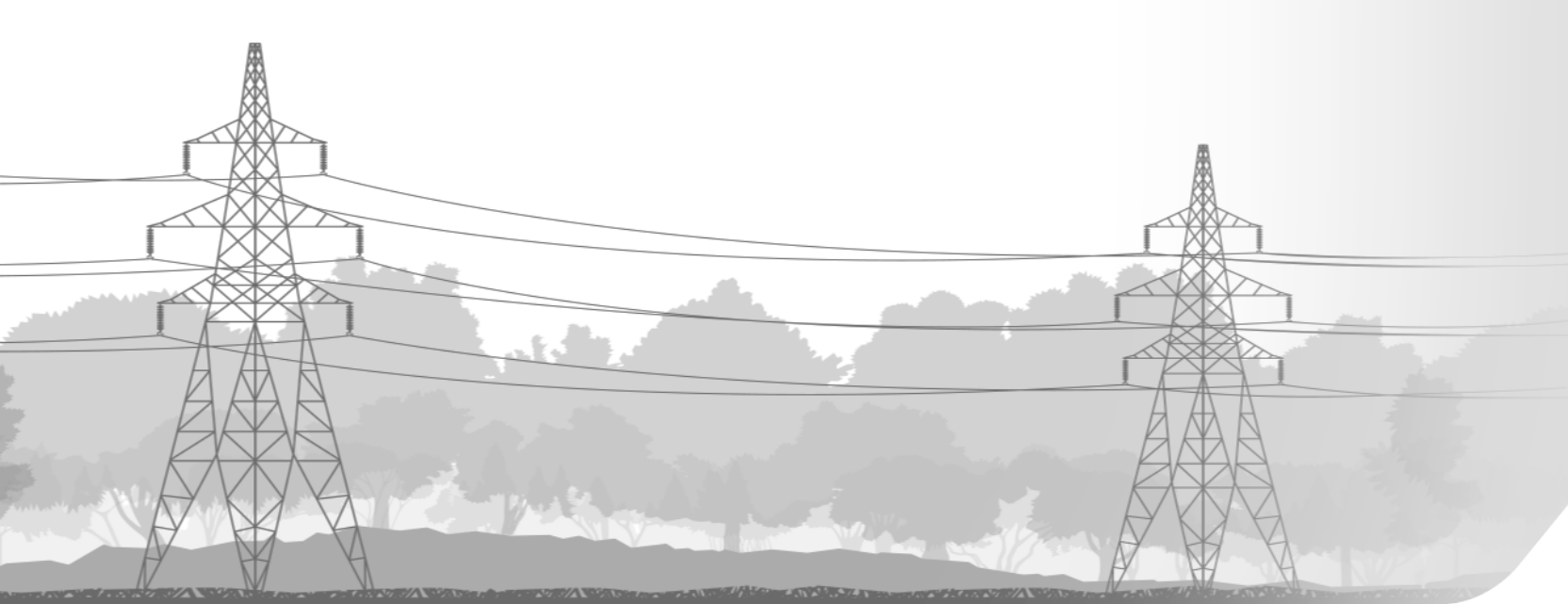

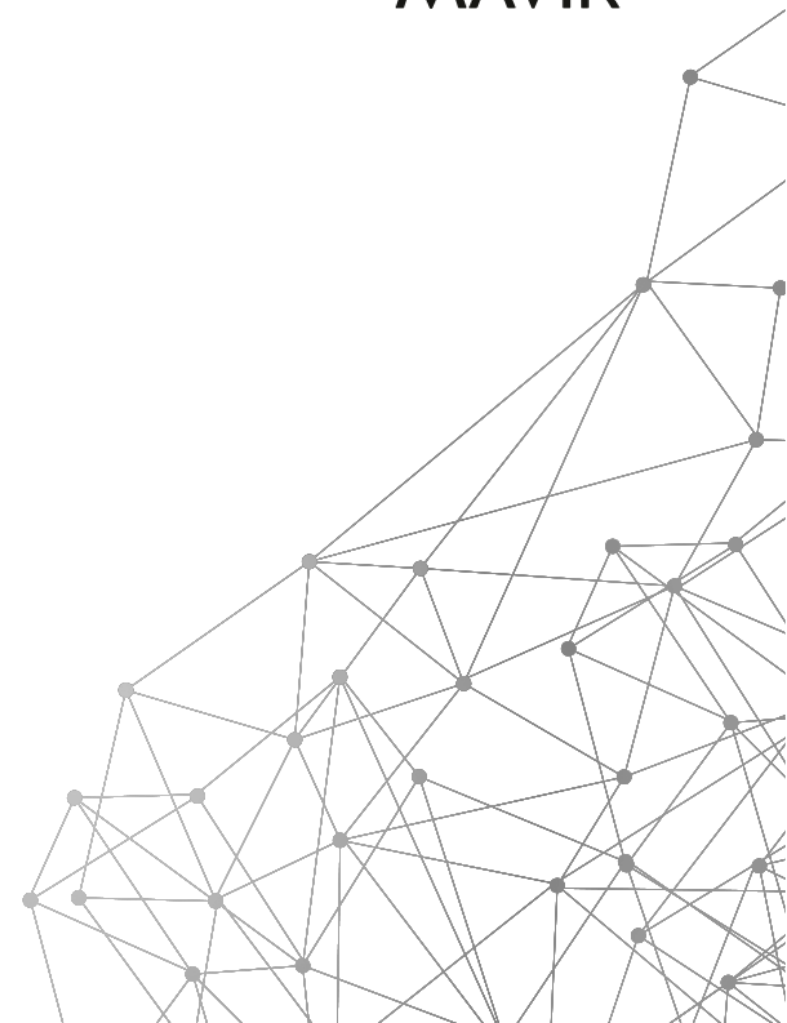

Határkeresztező kapacitások bővítése

Energetikai Szakkollégium előadás

Budapesti Műszaki Egyetem, 2021. október 7.

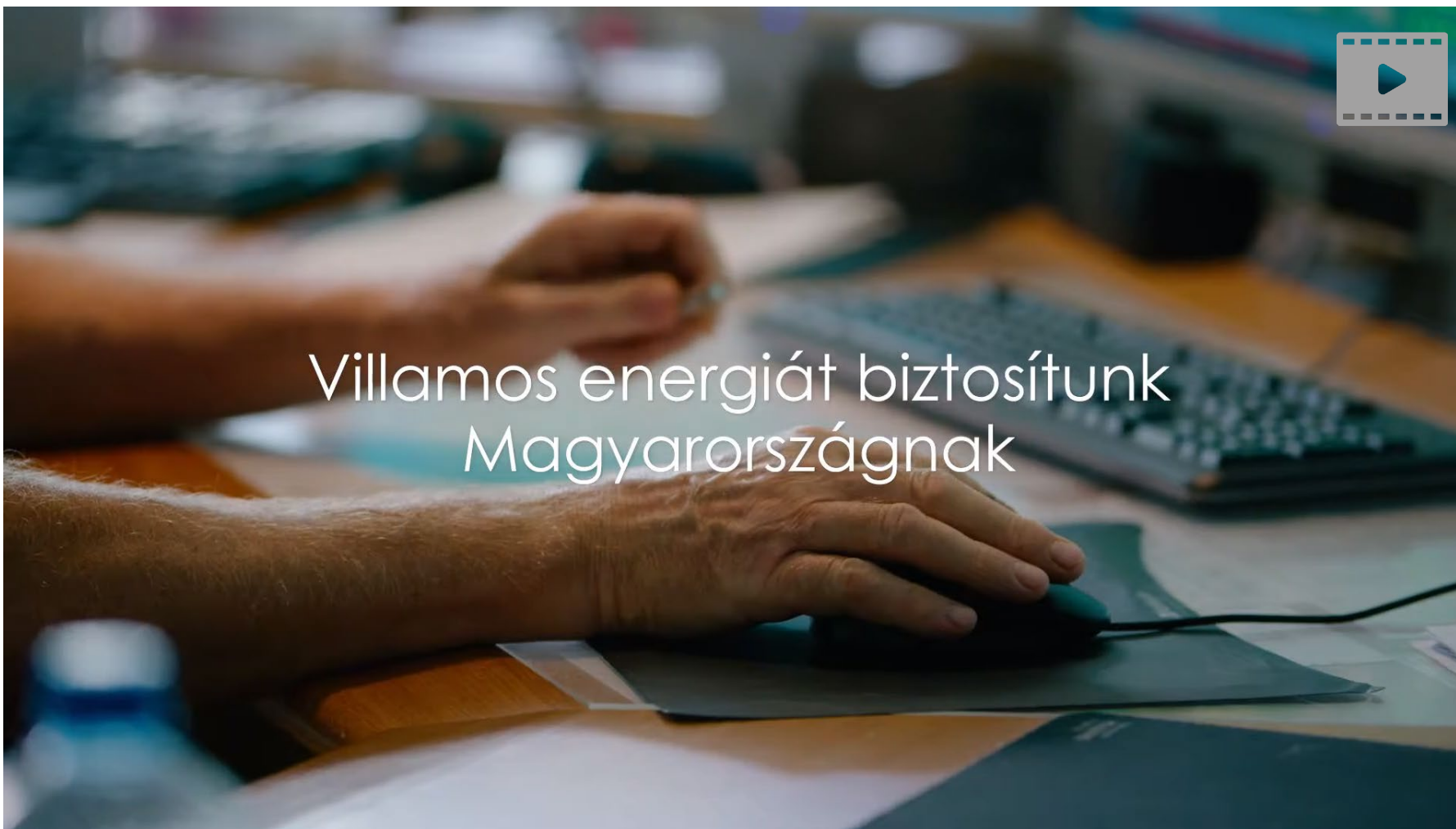
Májer Milán | Rövidtávú tervezési osztályvezető, MAVIR ZRt.

- 1 MAVIR FELADATAI
- 2 HATÁRKERESZTEZŐ KAPACITÁSFELOSZTÁS
- 3 MAGYAR-SZLOVÁK HATÁRKERESZTEZŐ KAPACITÁSBŐVÍTÉS
- 4 INTERIM COUPLING
- 5 KÖZELJÖVŐ FEJLESZTÉSEI

A kapacitás allokáció a határkeresztező kapacitás transzparens és diszkriminációmentes kiosztásának módja.

TÍPUSAI

Explicit

Határkeresztező kapacitás kiosztása **külön aukciókon** történik, amelyeket a TSO-k vagy általuk megbízott szervezet végez

Energia kereskedése külön történik, **tőzsdei vagy OTC platformon**, illetve **bilaterális** megállapodásokon keresztül

A határkeresztező forgalmat a **piaci szereplők menetrendezik**

Implicit

Nincs külön határkeresztező kapacitásfelosztás, a használati jog az energiával együtt, **kapcsolt termékként** kerül kiosztásra

A kereskedés **csak a tőzsdén** keresztül zajlik (nincs is lehetőség OTC kereskedelemre)

A határkeresztező forgalmat a **szállításfelélősök** (tőzsdék / elszámolóházak vagy TSO-k) központilag **menetrendezik**

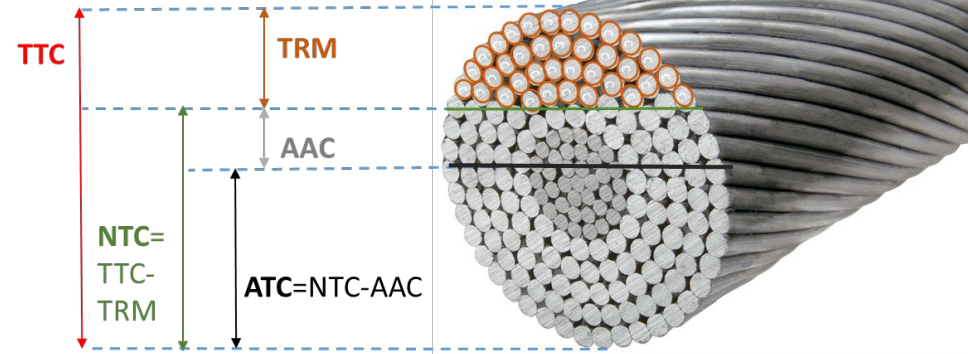
→ **Piac-összekapcsolás** ←

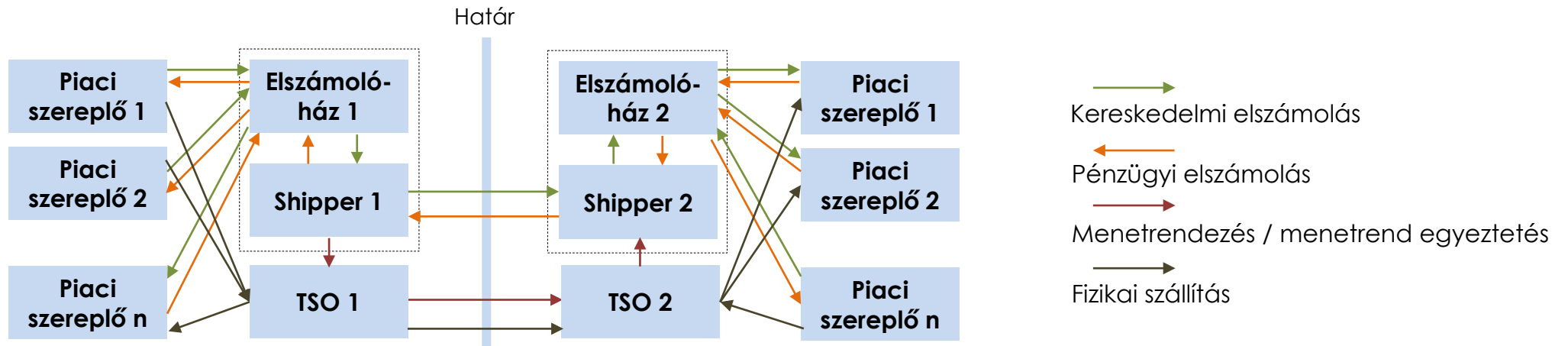
A MAVIR szerepkörei a piacösszekapcsolásban

TSO feladatok:

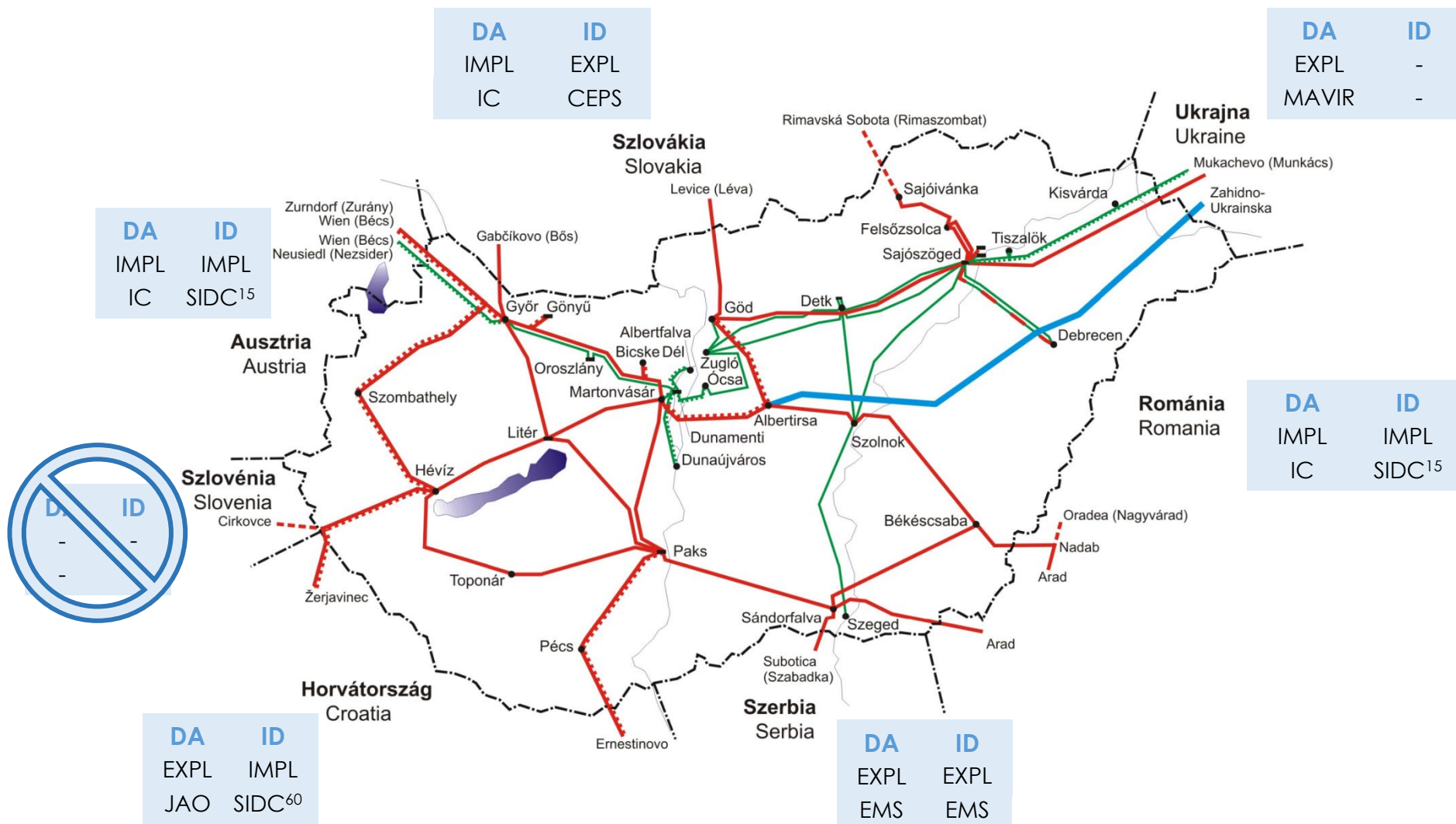
kapacitásmenedzsment
menetrendkezelés

Szállításfelelős (shipper)

Kapacitás aukció típusok határonként

A magyar-szlovák határkeresztező kapacitásbővítés hatásai I.

2021. április 5-én átadták a kereskedelmi forgalomnak az új, 400 kV-os határkeresztező távvezetéseket Magyarország és Szlovákia között*, így a piac számára kiallokálható NTC értékek jelentősen emelkedtek:

SK>HU irányban 1300 MW-ról **2100 MW-ra**; **HU>SK** irányban 1000 MW-ról **1600 MW-ra**

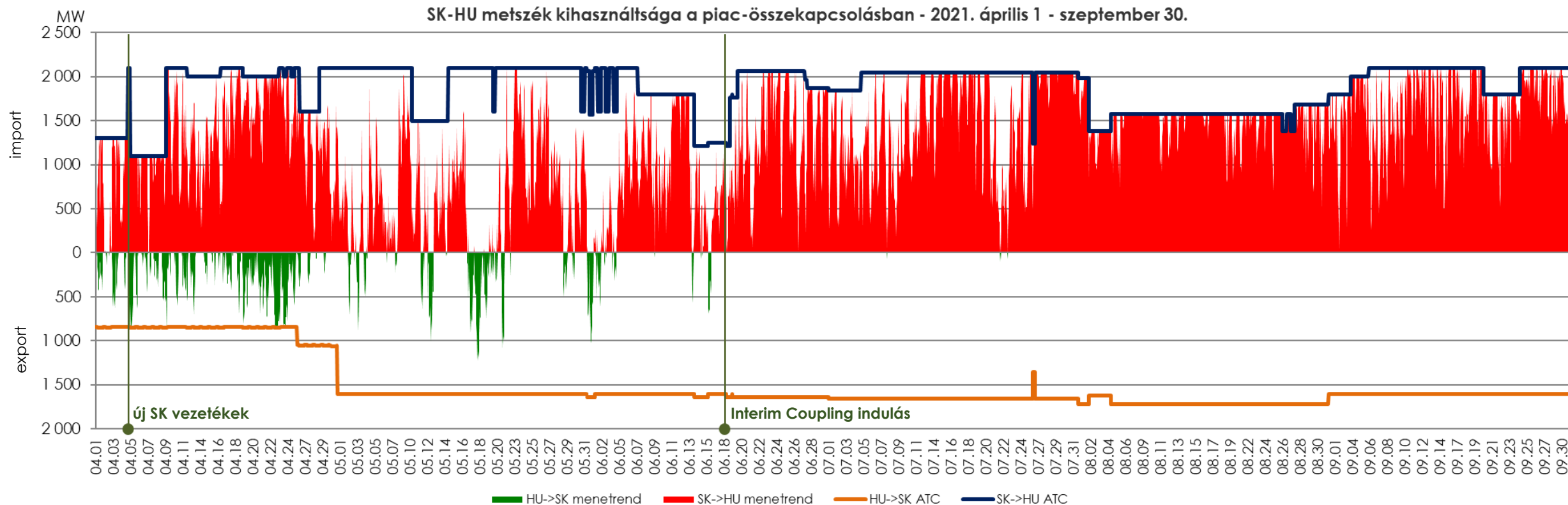

* Sajóivánka–Rimaszombat (Rimavská Sobota) összeköttetés kibővítésre került két 400 kV-os nyugat-magyarországi összeköttetés létrehozásával, Gönyű–Bős (Gabcikovo) és Gönyű- Nagygyőröd (Veľký Ďur) között

<https://youtu.be/BAaSlPjhsbl>

A magyar-szlovák határkeresztező kapacitásbővítés hatásai II.

	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember
Átlagos kihasználtság	72,8%	32,5%	54,0%	73,6%	94,3%	82,7%
100%-os kihasználtság aránya	24,9%	1,6%	13,1%	33,1%	69,8%	27,5%

SK>HU irányú kereskedett **áramlások emelkedése**

Jelentős **árkiegyenlítődés** a szlovák és magyar árak között

Az Interim Coupling (IC) a **4M MC** (Csehország, Szlovákia, Magyarország, Románia) és a **nyugat-európai Multi Regional Coupling (MRC) régiók összekapcsolása.**

- Az IC elindulásának eredményeképp **implicit kapacitásfelosztás vált lehetővé 6 új határon:** PL-DE, PL-CZ, PL-SK, CZ-DE, CZ-AT, **AT-HU.**
- Az összekapcsolt piacok **első kereskedési napja 2021.06.17.**

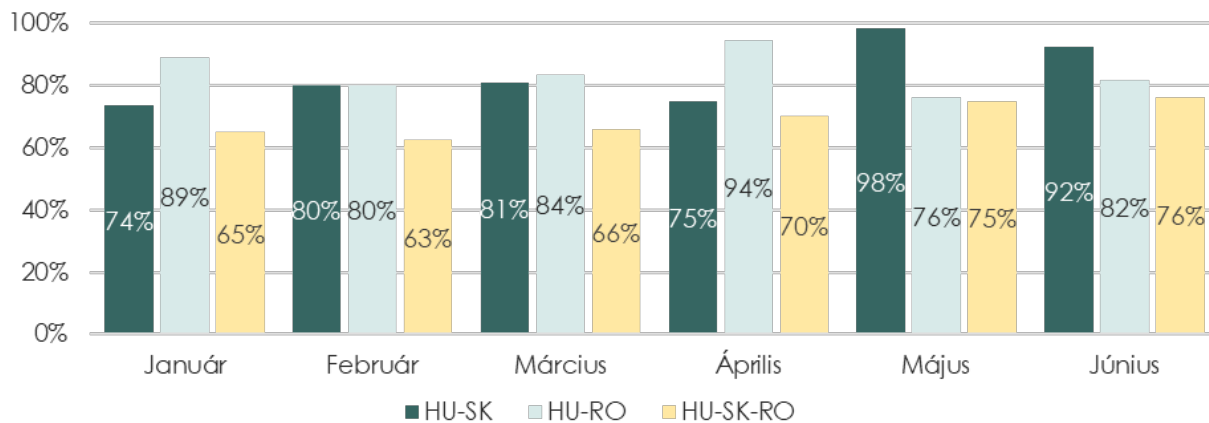
Az AT-HU határon bevezetett implicit allokációt követően a június végén tartott, **júliusra vonatkozó havi határkeresztező-kapacitás aukción a hosszú távú havi fizikai átviteli kapacitásjogokat (PTR) felváltották a pénzügyi jog – opciók (FTR-Options).**

2022-re vonatkozóan az osztrák határon már nem kerül megrendezésre fizikai átviteli jogokra vonatkozó kapacitás aukció, így a hosszútávú menetrendezés is megszűnik a metszéken.

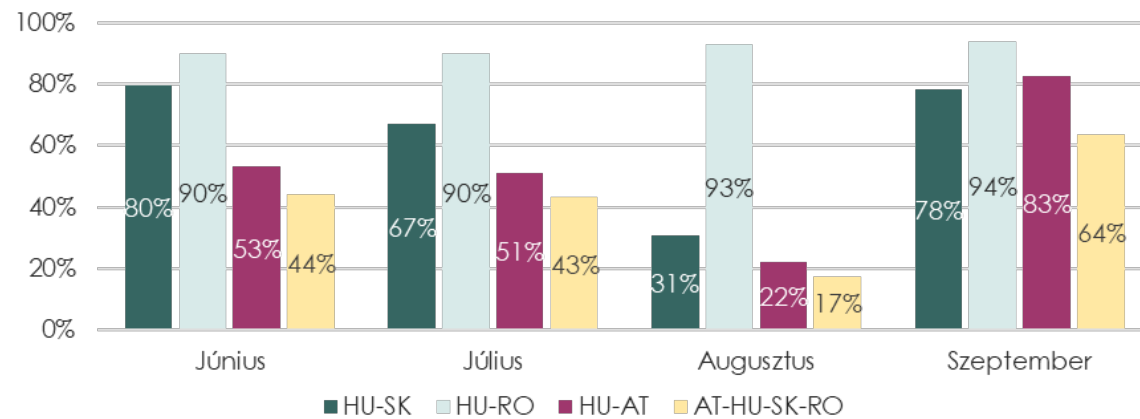

Árkonvergencia alakulása IC bevezetése után

Pre-IC Árkiegyenlítődések órák aránya

Post-IC Árkiegyenlítődések órák aránya

2021. június 18-ától, az AT-HU implicit aukció bevezetésével az **AT-HU árkiegyenlítődések** órák átlagaránya **50,7%** lett (szeptember 26-ig).

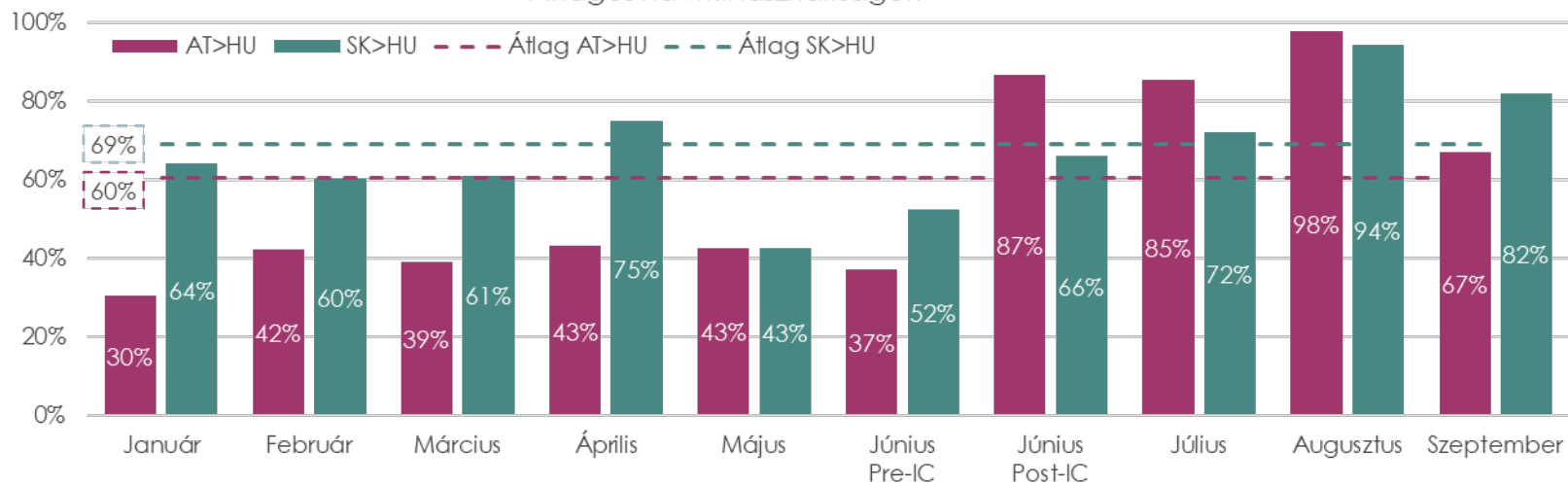

A 4 ország (**AT, HU, SK, RO**) tekintetében **a piacösszekapcsolás óta az esetek 41%-ában alakultak ki azonos árak** (szeptember 26-ig).

Kereskedett áramlások változása IC bevezetése után

Átlagos havi kihasználtságok

Átlagos nettó kereskedett áramlás		
Hónap	AT>HU	SK>HU
Január	- 191	469
Február	68	485
Március	123	549
Április	213	1 270
Május	223	557
Június Pre-IC	39	708
Június Post IC	491	1 315
Július	621	1 481
Augusztus	457	1 495
Szeptember	33	1 645
Átlag	202	984

Mind Ausztria, mind Szlovákia felől jellemzően importőr Magyarország a másnapi piacon. Ez a tendencia nem változott az Interim Coupling indulásával sem.

A DA piacon a nettó **AT>HU irányú kereskedési órák** ATC kihasználtsága jelentősen megemelkedett az IC indulását követően. Az **átlagos ATC kihasználtság** értéke a vizsgált időszakban **40%-ról 87%-ra ugrott**.

A közeljövő fejlesztései

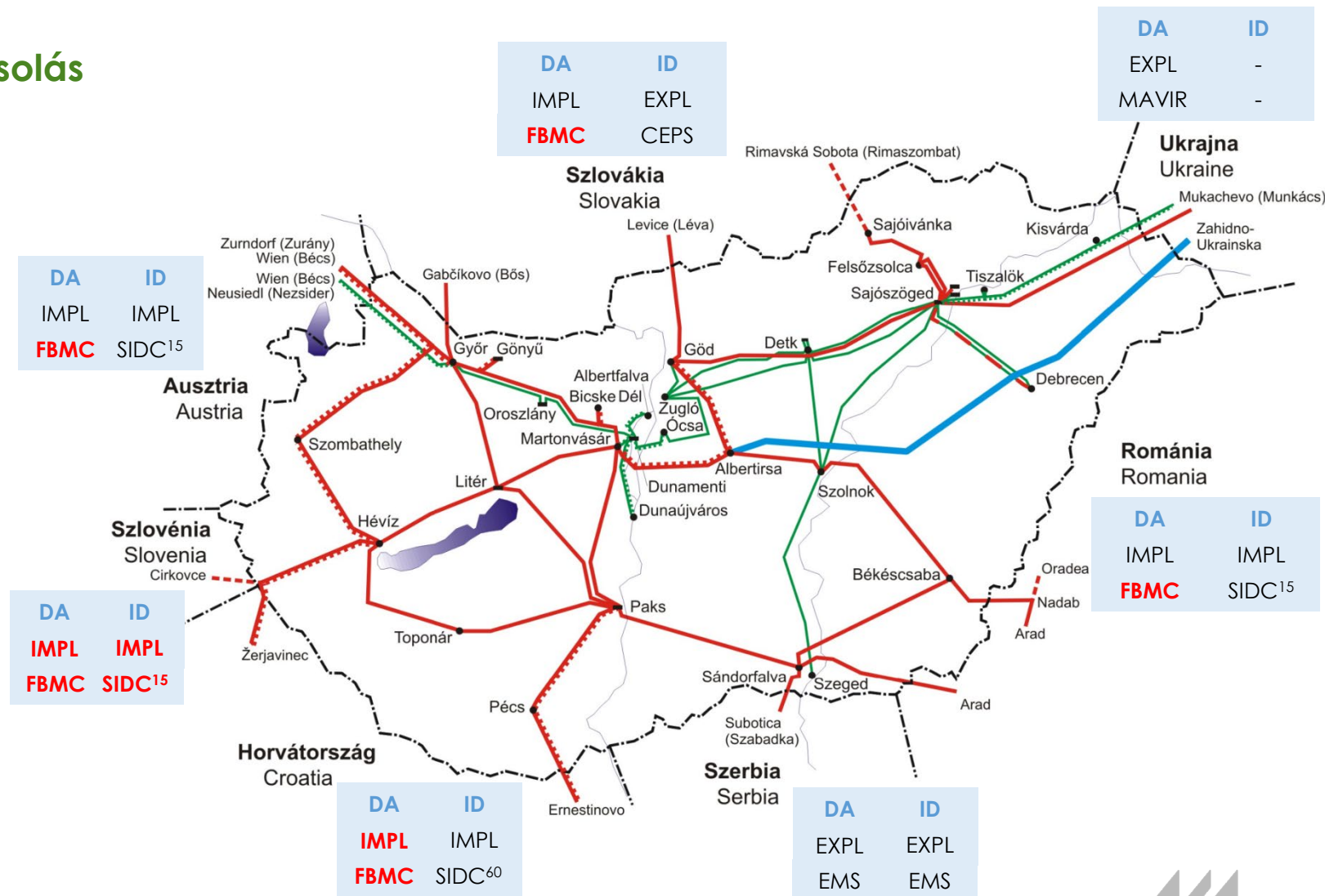
Áramlás alapú piac-összekapcsolás (Flow based market coupling)

A jelenlegi Interim Coupling-os határmetszékeken túl (AT, SK, RO) az áramlásalapú piac-összekapcsolással a horvát és szlovén határmetszékeken is implicit aukció során valósul majd meg a kereskedelem a másnapi időtávon

Szlovén-magyar összeköttetés

2022 márciusában a szlovén-magyar határ bevonható lesz az integrált villamosenergia-piac kialakítását célzó európai projektekbe és ezzel egyidejűleg a határkeresztező kapacitások kereskedelmét is lehetővé teszi

Köszönöm a figyelmet!

